

استفراغ در شیرخواران

در مورد کودکان بزرگ تر از یک سال به نمودار ۳۸، استفراغ در کودکان (صفحه ۱۱۸) مراجعه کنید. در شیرخواران کوچک تر، والدین به راحتی استفراغ را که ممکن است نشانه بیماری باشد، با برگرداندن غذا که بلاآوردن بدون فشار مقادیر کم شیر است، اشتباه می گیرند. تقریباً هر نوع ناراحتی حتی خفیف می تواند باعث شود که کودک یک بار استفراغ کند و بید است که این موضوع، چندان موجب نگرانی شود. با وجود این، استفراغ مکرر در شیرخواران ممکن است نشانه وجود نوعی مشکل زمینه ای باشد.

شروع

آیا سن فرزندتان زیر ۲ ماه است و بعد از هر بار شیر خوردن استفراغ می کند؟

خیر

آیا او شیر را بدون هیچ فشاری بالا می آورد؟

بله

خیر

در عرض ۲۴ ساعت به پزشک خود مراجعه کنید

علت احتمالی: تنگی پیلور (صفحه بعد) ممکن است موجب استفراغ های مکرر و شدید شود. در تنگی پیلور، ضخیم شدن عضلات، خروجی معده را تنگ می کند. این استفراغ ها می توانند منجر به کاهش آب بدن شوند.

اقدامات لازم: پزشک فرزندتان را بررسی خواهد کرد.

در صورت شک پزشک به تنگی پیلور، فرزندتان در بیمارستان بستری خواهد شد. در این حالت، پزشک کاهش آب بدن شیرخوار را درمان و برای تأیید تشخیص بررسی های بیشتری مثل سونوگرافی (صفحه ۴۱) درخواست خواهد کرد. درمان به وسیله جراحی انجام می شود تا خروجی معده از این طریق گشاد شود.

آیا دمای بدن فرزندتان ۳۸ درجه سانتیگراد یا بالاتر است؟

بله

خیر

ادامه در صفحه بعد

آیا شیرخوار تنها مقدار اندکی شیر بالا می آورد؟

بله

خیر

در عرض ۲۴ ساعت به پزشک خود مراجعه کنید

علت احتمالی: ممکن است علت این مشکل، برگشت محتویات معده به مری (ریفلاکس) باشد.

اقدامات لازم: پزشک برای کنار گذاشتن علل دیگر، فرزندتان را بررسی خواهد کرد. شاید پزشک به شما توصیه کند شیرخوار خود را به پهلو و در حالی که سرش بالاتر از پاهایش قرار گرفته بخواباند. اگر شیرخوارتان آتقدر بزرگ شده باشد که بتواند روی صندلی مخصوص شیرخواران بنشیند، اختصاص زمان بیشتری به این امر، می تواند مفید باشد. اگر با شیشه به فرزندتان شیر می دهید، میتوانید غذای وی را با افزودن آرد غلیظ کنید. همچنین شاید پزشک برای افزایش فعالیت عضلات مری دارو تجویز کند. این بیماری تا یک سالگی در اکثر شیرخواران برطرف می شود.

آیا شیرخوارتان هیچ یک از علایم خواب آلودگی غیرطبیعی بیقراری گریه جیغ مانند یا غیرطبیعی امتناع از شیرخوردن نقاط قرمز تیره و مسطح بر روی پوست که با فشار دادن محو نمی شوند (صفحه ۷۹)

بله

خیر

علت احتمالی: استفراغ همراه با تب در شیرخواران ممکن است ناشی از عفونت باشد.

به نمودار ۳۳ تب در شیرخواران (صفحه ۵۴) مراجعه کنید.

اورژانس! فوراً آمبولانس درخواست کنید.

علت احتمالی: ممکن است مننژیت علت این علایم باشد. مننژیت، التهاب پرده های اطراف مغز در اثر عفونت است.

اقدامات لازم: در صورت شک به مننژیت، شیرخوارتان فوراً در بیمارستان بستری و با آنتی بیوتیک درمان خواهد شد. شاید به مراقبت های ویژه (آی. سی. یو.) هم نیاز باشد.

هشدار!

نشانه های خطر: در صورتی که استفراغ فرزندتان به رنگ سبز مایل به زرد باشد یا با هر یک از علایم زیر همراه باشد، فوراً آمبولانس درخواست کنید:

نقاط قرمز تیره و مسطح بر روی پوست که با فشار دادن محو نمی شوند (به مبحث «بررسی ثورات پوستی قرمز رنگ» صفحه ۷۹ مراجعه کنید).

شیرخوار به مدت بیش از ۳ ساعت (در شیرخواران زیر ۳ ماه) یا بیش از ۶ ساعت (در شیرخواران بالای ۳ ماه) از شیرخوردن امتناع کرده باشد.

خواب آلودگی غیرطبیعی

گود افتادن چشم ها و یا خشکی زبان

مدفوع سیاه رنگ یا خونی

مهارت های کمک کننده

پیشگیری از گاستروآنتریت

شیرخواران به ویژه آنهایی که با شیشه تغذیه می شوند، مستعد ابتلا به گاستروآنتریت هستند. احتیاطات زیر می توانند در کاهش خطر عفونت مؤثر باشند:

همیشه پس از رفتن به توالت، پس از عوض کردن کهنه پوشک بچه و قبل از آماده کردن غذای کودک دست خود را بشویید.

شیشه، سرشیشه و پستانک را با آب گرم و کف بشویید و خوب تمیز کنید.

همه لوازم شیردهی و پستانک های بچه را به صورت منظم و به طور کامل با استفاده از مواد شیمیایی ضدعفونی کننده یا بخار یا با جوشاندن آنها در یک قابلمه پر از آب، ضدعفونی کنید.

هر آبی که به شیرخوار زیر ۶ ماه می دهید تماماً باید ابتدا جوشانده و سپس خنک شده باشد.

حوله جداگانه ای برای فرزند خود داشته باشید و آن را مکرراً بشویید.

هر چند می توانید پس از ۶ ماهگی، دیگر وسایل شیردهی را ضدعفونی نکنید، اما همیشه و تماماً باید آنها را به طور کامل با آب گرم و کف بشویید.

علت احتمالی و اقدامات لازم: برگرداندن غذا در شیرخواران شایع و یکی از علت های احتمالی است. برگرداندن غذا، استفراغ واقعی نیست و معمولاً در شیرخواری که از سایر لحاظ خوب و سرحال است، نگرانی چندانی ایجاد نمی کند. این حالت معمولاً در نتیجه گیر افتادن گاز در معده روی می دهد (به مبحث «مقابله با نفخ» صفحه ۵۳ مراجعه کنید). با این همه، در صورت نگرانی به پزشک خود مراجعه کنید.

ادامه از صفحه قبل

درمان گاستروآنتریت در شیرخواران

مهارت‌های
کننده کلیدی

لازم نیست گاستروآنتریت را با داروهایی مثل آنتی‌بیوتیک درمان کرد. دادن محلول‌های او.آر.اس یا مشابه آن، مانع از کاهش آب بدن می‌شود و به بهبودی نیز کمک می‌کند. در صورتی که کودک از شیر مادر تغذیه می‌کند، باید به تدریج از میزان محلول او.آر.اس که به کودک داده می‌شود، کم کرد. اگر شیرخوار شما با شیشه تغذیه می‌شود، در ابتدا فقط به او او.آر.اس بدهید و سپس از روز دوم به بعد به وی غذایی بدهید که نیمی از آن او.آر.اس و نیم دیگر آن شیر باشد. سپس در ۲۴ ساعت بعد، تدریجاً تغذیه را به حالت عادی برگردانید. در صورتی که در هر مرحله از درمان، اسهال عود کند، ممکن است علت آن، عدم تحمل لاکتوز به صورت موقتی (صفحه ۱۲۲) باشد. در این صورت مجدداً دادن او.آر.اس را شروع کنید و با پزشک خود تماس بگیرید.

آیا شیرخوار شما سرفه هم می‌کند؟
بله
خیر

همین حالا با پزشک خود تماس بگیرید.

علت احتمالی: شاید علت این وضعیت برنشیولیت (نوعی عفونت ویروسی راه‌های هوایی کوچک ریه) یا سیاه سرفه (نوعی بیماری عفونی که موجب حملات شدید سرفه می‌شود) باشد.

اقدامات لازم: احتمالاً فرزندتان در بیمارستان بستری خواهد شد، چون در این صورت می‌توان مقدار اکسیژن خون وی را اندازه گیری کرد (صفحه ۲۰۱). در صورت وجود برنشیولیت، درمان احتمالاً شامل داروهای گشادکننده راه‌های هوایی و اکسیژن خواهد بود. در صورت وجود سیاه سرفه، برای پیشگیری از انتشار عفونت ممکن است تجویز آنتی‌بیوتیک ضروری باشد، هرچند که آنتی‌بیوتیک‌ها همیشه در کاهش شدت علایم مؤثر نیستند.

همین حالا با پزشک خود تماس بگیرید.

علت احتمالی: گاستروآنتریت که نوعی عفونت دستگاه گوارش است، معمولترین علت این علایم است. در برخی موارد ممکن است شیرخوار دچار تب هم بشود.

اقدامات لازم: پزشک فرزندتان را معاینه خواهد کرد تا ببیند آیا او دچار کاهش آب بدن شده است یا خیر. همچنین پزشک شما را در مورد پیشگیری از کاهش آب بدن در شیرخواران (صفحه ۵۹) و درمان گاستروآنتریت در شیرخواران (همین صفحه) راهنمایی می‌کند. برای پیشگیری از حملات مجدد بیماری در آینده، از راهنمایی‌های ارائه شده برای پیشگیری از گاستروآنتریت (صفحه قبل) استفاده کنید.

آیا شیرخوار شما دچار اسهال است؟
بله
خیر

اورژانس! فوراً آمبولانس درخواست کنید.

علت احتمالی: درهم فرورفتگی روده (که در طی آن قسمتی از روده مثل تلسکوپ داخل خودش فرو می‌رود و باعث بسته شدن روده می‌شود) یکی از علتهای احتمالی است.

اقدامات لازم: احتمالاً فرزندتان در بیمارستان بستری خواهد شد تا امکان بررسی کامل و تشخیص دقیق بیماری فراهم شود. درمان درهم فرورفتگی روده معمولاً نیازمند انجام تنقیه (توسط پزشک) است تا بافت روده با فشار به محل درست خود برگردانده شود. در صورت موفقیت‌آمیز نبودن تنقیه، ممکن است شاید انجام جراحی ضروری باشد.

آیا استفراغ شیرخوار شما رنگ سبز مایل به زرد دارد؟
بله
خیر

آیا استفراغ تنها در طی مسافرت با وسایل نقلیه یا پس از آن روی می‌دهد؟
بله
خیر

علت احتمالی و اقدامات لازم: احتمالاً علت این وضعیت، ناخوشی ناشی از مسافرت است. هرچند این بیماری در کودکان زیر یک سال شایع نیست، برخی از شیرخواران نسبت به آن بسیار مستعد هستند. این بیماری ممکن است به صورت خانوادگی وجود داشته باشد. به منظور کمک به شیرخوار، از مهارتهای کمک‌کننده ارائه شده برای کنار آمدن با ناخوشی ناشی از مسافرت (صفحه ۱۱۹) استفاده کنید.

آیا فرزندتان قبل از استفراغ، با یا شما با جنب و جوش با وی بازی می‌کرده‌اید؟
بله
خیر

تک حمله استفراغ در کودکی که از سایر لحاظ سالم و سر حال است، بعید است که نشانه مشکلی جدی باشد. با وجود این در صورتی که شیرخوارتان بیش از یک بار در روز استفراغ می‌کند یا از سایر لحاظ هم ناخوش به نظر می‌رسد، به پزشک خود مراجعه کنید.

تنگی پیلور

تنگی پیلور از بیماریهای ناشی است که در کودکان زیر ۲ ماه خود را نشان می‌دهد و در پسرها شایعتر است. در این حالت، حلقه عضلانی خروجی معده به روده کوچک، در نتیجه رشد بیش از حد بافت عضلات، ضخیم و تنگ می‌شود. علت این مشکل ناشناخته است. از آنجایی که در این حالت محتویات معده نمی‌توانند به داخل روده تخلیه شوند، در داخل معده جمع می‌شوند و باعث می‌شوند که استفراغ‌های شدید و مکرر رخ بدهد. بدون درمان، وزن شیرخوار کاهش می‌یابد و دچار کاهش آب بدن می‌شود که این اتفاق می‌تواند تهدیدکننده حیات باشد. درمان نیازمند جراحی است که در طی آن، بافت عضلانی ضخیم شده را برش می‌دهند تا خروجی معده گشاد شود. کودک ۲ تا ۳ روز بعد از عمل جراحی می‌تواند تغذیه طبیعی را از سر بگیرد و هیچ گونه آثار سو، دایمی هم به جای نخواهد ماند.

علت احتمالی و اقدامات لازم: عضلات اطراف قسمت بالایی معده شیرخواران در مقایسه با بزرگسالان شل‌تر هستند و بازی کردن با شیرخوار به صورتی پر جنب و جوش می‌تواند باعث ایجاد استفراغ شود. این مساله جای نگرانی ندارد و به تدریج با بزرگتر شدن کودک کمتر خواهد شد. در ضمن سعی کنید از بازیهایی که توأم با جنب و جوش بسیار است (به ویژه پس از غذا خوردن فرزندتان) پرهیز کنید.